10 fen. 10 fen.

DZIENNIK PORANNY

CENY OGŁOSZEŃ: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 23 mm) 12 Rpf. W tekście 1 mm w 1 szp. (szer. szp. 69 mm) RM. 1.—. Drobna ogłoszenia za słowo (tylko dla osób prywatnych) Rpf. 08, pierwsze słowo tłustym drukiem Rpf. 12 (najwyżej do trzech słów). Drobne ogłoszenia handlowe za słowo Rpf. 10, pierwsze słowo tłustym drukiem Rpf. 15 (dopuszczalne także tylko najwyżej trzy słowa).

Rok I. Nr. 135.

Kraków, piątek 9 sierpnia 1940 r.

Nadesłane, a nie zamówione przez Redakcję rękopisy, będą zwracane autorom jedynie wówczas, gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie przesyłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 2.25 RM., z odnoszeniem do domu 2.50 RM.

Angielskie zakłady lotnicze pod gradem bomb.

Niemiecka łódź podwodna zatopiła trzy okręty angielskie.

Berlin, 9 sierpnia. **Naczelna Komenda armji niemieckiej komunikuje: jedna z niemieckich łodzi podwodnych zatopiła trzy uzbrojone nieprzyjacielskie okręty handlowe, łącznej pojemności ponad 16.000 ton.**

Niemieckie samoloty zaloży ły w nocy na 8 sierpnia przed licznemi portami angielskiemi miny i zaatakowały rozmaite zakłady zbrojeniowe, jak również stanowiska artylerji przeciwlotniczej i reflektorów pod Manchester, Cardiff, Dorhester i Plymouth.

W nocy na 8 sierpnia zestrzelone dwa nieprzyjacielskie samoloty podczas próby nalotu na Niemcy zachodnie. (p)

Wojska włoskie obsadziły Zeilę.

Rzym, 8 sierpnia. Włoski komunikat z wczorbu brzmi następująco: Główna kwatera armji włoskiej komunikuje: **Jedna z włoskich kolumn, która przed trzema dniami przekroczyła granicę brytyjskiego kraju Somali dotarła do morza i obsadziła Zeilę.**

W Afryce wschodniej włoskie formacje bombowe zaatakowały lotnisko w Wajir, zniszczyły na ziemi trzy samoloty i wyrządziły wielkie szkody w urządzeniach lotniska, powodując pożary W walce powietrznej jeden nieprzyjacielski samolot myśliwski został zestrzelony. Nieprzyjacielskie naloty na Diredaua i Massaua wyrządziły nieznaczne szkody.

Na wschodniej części morza Śródziemnego bombardowano angielski konwój, składający się z 9 statków, płynący w otoczeniu okrętów wojennych. Trafione zostały dwa parowce i poważnie uszkodzone. (p)

Jak zbombardowano Haifę?

Podpalenie wszystkich składów nafty. — Szczegóły włoskiego nalotu.

Rzym, 8 sierpnia. **Na temat ostatniego bombardowania Haify przez włoskie lotnictwo, z którem doniósł już włoski komunikat wojenny, podaje specjalny wysłannik agencji Stefani następujące szczegóły:**

Najważniejszym celem nalotu — jak to podkreśla korespondent — było tym razem zbombardowanie portu w Haifie, — gdzie angielskie siły zbrojne zebrały znaczne zapasy materjałów i środków żywności. Eskadry włoskie, startujące przy słabej widoczności z baz lotniczych nad morzem Egejskiem, dotarły po dłuższym locie ponad otwartem morzem do Haify, — przyczem zmyliły czujność wrogich stacji Cypr, aby angielskie stacje podsłuchowe nie zostały zbyt wcześnie uprzedzone.

Obrona przeciwlotnicza w Haifie miała być niezwykle zaciętą. Lotnicy włoscy odnieśli wrażenie, że dowództwo angielskie ustawiło dookoła najważniejszych stref wojskowych baterje artylerji przeciwlotniczej średniego i ciężkiego kalibru. Mimo niepomyślnej widoczności bombardowanie zostało przeprowadzone według planu. Zrzucone całe masy bomb. Trafione zostały składy i najważniejsze urządzenia portowe. Zrzucenie równocześnie bomby podpalające spowodowały pożary i olbrzymie spustoszenie.

Korespondent agencji Stefani wyjaśnia przytem, że na podstawie nadeszłych w międzyczasie informacji, **obydwa poprzednie włoskie naloty bombowe na Haifę wyrządziły olbrzymie szkody.** Tak więc np. towarzystwo „Irak Petroleum Company" — musiało przerwać dostawę nafty do Morza Śródziemnego. Wskutek pożaru składów i rafinerji, jak również wskutek zniszczenia dużej ilości nafty, która spłynęła do morza, **pożar trwał tak długo, aż wszystkie zapasy nafty spłonęły.** Jak dotąd korespondent agencji Stefani zaniechanie rafinerji nafty w Haifie sprawiło angielskiemu dowództwu olbrzymie trudności, ponieważ w Haifie zebrane również specjalna benzynę dla samolotów operujących na wschodniej części morza Śródziemnego.

Prasa japońska domaga się energicznych zarządzeń.

(=) Tokio, 9 sierpnia. **Cała prasa japońska z dziennikami tokijskiemi na czele podjęła uchwałę, w której wypowiada się jednogłośnie za współpracą z czynnikami rządowemi w sprawie masowych aresztowań obywateli japońskich przez władze brytyjskie. „Prasa japońska — brzmi uchwała — przykłada szczególną uwagę do aresztowania przedstawiciela agencji Domei w Singapurze.**

Dziennik „Kokumin Szimbun" domaga się zerwania stosunków dyplomatycznych i odwołania wszystkich obywateli japońskich, zamieszkałych w Anglji. „Miako Szimbun" pisze, że jest zupełnie zrozumiałem, iż angielskie zarządzenia odwetowe zmierzają do tego, aby uniemożliwić ścisłą współpracę z mocarstwami osi, co prawdopodobnie zamierza się osiągnąć drogą gróźb w dziedzinie gospodarczej".

Dziennik przypuszcza jednak, że wzmocnienie osi stanowi trzon polityki rządu księcia Konoye, popieranej przez masy. Ta polityka nie może ulec zmianie nawet w obliczu represyj angielskich. W dłuższych wywodach omawia „Yomiuri Szimbun" spokojne i wyczekujące stanowisko rządu.

Minister spraw zagranicznych Matsuoka powiedział, że wielki naród japoński nie może utracić swej równowagi i zmienić swego stanowiska. Ponieważ jednak Anglja nie zajmuje żadnego stanowiska i zachowuje się jak bezwzględny zawadjaka nie można w stosunku do niej odnosić się po dżentelmeńsku.

Dotychczas niezmienną receptą japońskiego ministra było podejmowanie zdecydowanych kroków, **dzisiejsze czasy wymagają jednak takich kroków, które są wymowniejsze od słów.** Sposób podchodzenia Japonji do sporu angielsko-japońskiego, wynikłego wskutek afery szpiegowskiej jest probierzem polityki zagranicznej Matsuoki.

„Hoczi Szimbun" podkreśla, że **naród japoński musi wesprzeć rząd w walce za szczęstwem angielskiem.** W szczególności **powinien zostać aresztowany kierownik brytyjskiego ministerstwa informacyj dla Dalekiego Wschodu — Redman.** Dziennik domaga się dalej zamknięcia wszystkich znajdujących się na terenie Japonji szkół finansowanych przez kapitał angielski, francuski i amerykański i będących pod jego wpływem. Również na terenie Chin szkoły są kuźniami wpływów zagranicznych.

Wśród szerokich warstw społeczeństwa japońskiego **nastrojе antybrytyjskie przybrały niezwykłe rozmiary.** W wielu miastach odbyły się demonstracje i uchwalono szereg rezolucyj. Niezależnie od Tokio, Kobe, Osaka i Szimonoseki odbyły się w Hiroszima, Fukuoka i innych miastach demonstracje protestacyjne przeciwko aresztowaniom Japończyków. We wszystkich nadesłanych do Tokio rezolucjach **domagano się natychmiastowego zwolnienia Japończyków i wyeliminowania wpływów brytyjskich z Azji Wschodniej.**

W Tokio powstała „antybrytyjska unja obywateli miasta Tokio", której członkami są również wszyscy członkowie Rady miejskiej. Jak „Hoczi Szimbun" informuje wspomniana unja domaga się, by Japonja obsadziła niezwłocznie Kongkong Singapur i Rangun.

„Tokio Asahi Szimbun" informuje jak koby brytyjski konsul Szimonoseki miał ustąpić, oraz że uległo likwidacji kierowane przez niego towarzystwo handlowe. (p)

Największe zakłady przemysłowe Francji ponownie uruchomione.

(§) **Paryż**, 8 sierpnia. **Wielkie francuskie zakłady przemysłowe Citroena, Renaulta i Peugeota, znajdujące się w okolicy Paryża, podjęły ostatnie pracę.**

W związku z tem dziennik „Journal des Debats" dowiaduje się, że wspomniane przedsiębiorstwa przechodzą całkowicie na produkcję pokojową i podobnie jak przed wojną będą wytwarzały samochody swych znanych typów.

Pogorszenie stosunków aprowizacyjnych we Francji.

Dalsze ograniczenia przydziałów żywności i benzyny.

Zurych, 8 sierpnia. Z Vichy donoszą o ostrych zarządzeniach rządu francuskiego co do **dalszego ograniczenia użytku artykułów spożywczych i benzyny.** Oświadczono, że zarządzenia te nie mają cech przejściowych, lecz obowiązywać będą i podczas zimy. **Celem ich jest zagwarantowanie wyżywienia ludności na dłuższy okres czasu chociby i w bardzo ograniczonym rozmiarze.**

Zracjonowanie żywności przeprowadzone ma być w ten sposób, że na jedną osobę przydzielone zostanie 500 gr. cukru, 750 gr. makaronu itp. towarów, 600 gr. ryżu 200 gr. margaryny i kawałek mydła miesięcznie. Tak przez Francuzów bardzo lubiane i obecnie mało dostępne ciastka **nie będą już wcale wypiekane.** Przeciętny Francuz, znany jako smakosz, bo przywykły do bardzo wytwornych potraw, **zmuszony będzie do zrezygnowania z nich i nawet przyciągać będzie musiał pasku.**

Nowe zarządzenia rządu dotyczą również rozpowszechnionego we Francji luksusu podróżowania samochodami. Nabycie benzyny będzie tak dalece ograniczone, **że ruch samochodowy spadnie o 90 proc. w stosunku do już obecnie silnie ograniczonego stanu.**

Obecnie zapas benzyny we Francji wynosi tylko 240.000 ton i jest on bardzo nikły, gdy się zauważy, że **dla utrzymania ruchu samochodowego i motoryzacji wojska potrzebne są 200.000 ton miesięcznie.**

Stojący dy dysonozycji rząd ma benzynę wyczerpany zostały więc już w bardzo krótkim czasie. Uzupełnienie zapasów — przez dowóz z zagranicy jest skutkiem blokady angielskiej uniemożliwione. Rząd francuski jest więc zmuszony do podjęcia tak niezwykłych kroków celem zracjonowania benzyny. Według tych zarządzeń — **właściciele samochodów otrzymają benzynę tylko do podróży służbowych.** Zmotoryzowane oddziały policji kontrolować będą na szosach ruch samochodowy i badać, czy nie nadużywa się otrzymanego materjału pędnego. **Nadużycia będą karane, a samochody ulegną konfiskacie.**

Niezogranicznone zupełnie użytek gazu wyrabianego z drzewa. Pod tym względem zamierzono nawet motoryzację kraju nietylko utrzymać, ale i powiększyć. — Przynajmniej miesięcznie dostarczać będą produkcji silników spalanych gazem, wyrabianym z drzewa. a **produkcja gazu tego będzie powiększona** do rozmiarów pozwalających na utrzymanie w stałym ruchu pół miljona samochodów.

Pertinax ma trudności paszportowe.

Zurych, 8 sierpnia. Znany francuski dziennikarz **Andre Geraud**, piszący pod pseudonimem **Pertinax**, który swego czasu uciekł z Francji za **paszportami amerykańskiemi**, które otrzymał od ambasadorów Bulitta i Kennedy, przebywa **obecnie w Kanadzie.** Gdy obecnie chciał przejechać z Kanady do Stanów Zjednoczonych, amerykańskie paszporty **nie zostały uznane przez władze**, zgodnie z poleceniem departamentu sprawiedliwości w USA. (s)

Giełda londyńska liczy się z ewakuacją.

(§) **Sztokholm**, 8 sierpnia. W ub. tygodniu otrzymali maklerzy giełdowi w Londynie wezwanie, by możliwie jak najrychlej uporządkowali swe agendy i aby w razie konieczności, w każdej chwili mogli swe kantory przenieść z Londynu do miast prowincjonalnych.

Jak donoszą z Londynu, zarządzenie to pozostaje podobno w związku z możliwością — w konieczności — **ewakuowania siedziby giełdy londyńskiej,** która w danym razie około trzech tygodni byłaby nieczynna. Jako prawdopodobne miejsce schronienia dla giełdy londyńskiej przewidziano leżące opodal Londynu miasto filmowe Denham.

Zjednoczenie polityczne Japonji pod przewodnictwem cesarza.

(=) **Tokio**, 8 sierpnia. Japoński minister sprawiedliwości Kazaki przedstawił we wtorek zasady nowego porządku politycznego Japonji, jaki nastąpi po rozwiązaniu wszystkich stronnictw politycznych i **zwiedzeniu, że od tej chwili wszyscy obywatele japońscy zjednoczą się pod przewodem swego cesarza.**

Walka partji o wpływy została wyeliminowana, a zjednoczony parlament stanie w bliskim czasie jako przedstawiciel tego zjednoczonego narodu. Tylko zreorganizowana wewnętrznie Japonja może skutecznie przeprowadzić dzieło nowego porządku rzeczy w Azji Wschodniej.

Londyn nie może już dementować...

(=) **Sztokholm**, 9 sierpnia. Po raz trzeci od chwili wybuchu wojny między Anglją i Włochami, dokonały eskadry włoskie ataku na wojskowe objekty w Haifie, które przedewszystkiem były wymierzone dla zniszczenia tamtejszych zbiorników nafty i przeciw rurociągom naftowym.

Również w Londynie potwierdzano w ubiegłą środę fakt skutecznego ataku włoskiego. Niezależnie od olbrzymich szkód materjalnych doniesiono o licznych ofiarach ludzkich. Aczkolwiek atak trwał stosunkowo bardzo długo, obrona przeciwlotnicza angielskiej nie udało się zniszczyć ani jednej maszyny włoskiej. (p)

Estonja weszła w skład związku republik sowieckich.

(§) **Moskwa**, 8 sierpnia. **W dalszym ciągu wtorkowego posiedzenia wyższej Rady Sowietów, jakie odbyło się na Kremlu, wcielona została estońska republika radziecka do Związku sowieckiego, jako równouprawniona republika związkowa.**

Ludność Unji sowieckiej.

Berlin, 8 sierpnia. **Nowy numer pisma „Wirtschaft und Statistik", przynosi bardzo obszerne sprawozdanie na temat podziału ludności Rosji Sowieckiej, według narodowości, socjalnych grup, wieku i t. d. opartych na podstawie wyników ostatniego spisu ludności w republice rad, — przeprowadzonego w styczniu 1939.**

Według tego sprawozdania na obszarze Unji Sowietów mieszka **nie mniej, jak 47 rozmaitych narodowości.** Główna część ludności stanowią **Rosjanie**, których ilość obliczona jest na 99 miljonów, czyli 58 procent. W drugiej kolejności następują Ukraińcy — 28 miljonów, czyli 16 procent i **Białorusini** — 5,3 miljonów, czyli 3 procent. Z trzech tych słowiańskich narodów składa się więcej niż trzy czwarte ludności Unji Sowieckiej. Z pozostałych 44 narodów udział większy niż 1 procent posiadają Uzbekowie, Tatarzy, Kozacy, Żydzi, Gruzini i Armeńczycy. Niemców jest 1,4 miljonów czyli 0,8 procent.

Według socjalnego podziału **rolnicy liczący 75,6 miljonów, stanowią najliczniejszą grupę ludności równającą się 44,6 procent.** Na robotników miejskich i wiejskich przypada tylko 32 procent, a na grupę urzędników 17,5 procent.

Ogólnie można powiedzieć o owem sprawozdaniu, że dane dotyczące zmian **w socjalnym podziale ludności** w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Skutkiem uprzemysłowienia i kolektywizacji grupa robotników i urzędników wzrosła od roku 1928 do roku 1939 z 17 procent na 49,7 procent. Grupa rolników-kolektywistów łącznie z robotnikami pomocniczymi **wzrosła** z 8 procent na 46,9 procent. Natomiast liczba rolników indywidualnych **spadła** z 7 procent na 2,6 procent.

Stan wykształcenia w okresie od 1926 do 1939 r. tzn. między dwoma spisami ludności **wyraźnie się podniósł.** Ilość analfabetów w wieku powyżej 9 lat **spadła z 49 procent na 19.** Mimo wszystko jednak także i dzisiaj **jedna trzecia wszystkich wieśniaczek nie umie ani pisać ani czytać.** Liczba osób z wykształceniem uniwersyteckiem wynosi 1,1 miljona czyli 0,6 procent, osób ze średniem wykształceniem jest 13,2 miljona — czyli 7,8 procent.

Zakończenie obrad najwyższego Sowietu.

Moskwa, 8 sierpnia. Po radzie związkowej także i druga izba najwyższego Sowietu, rada narodowościowa, zatwierdziła na swem ostatniem posiedzeniu we środę wieczorem zmiany, wywołane przyłączeniem nowych czterech republik związkowych oraz ustawy, wydane między 6 a 7 sesją najwyższego Sowietu. Tem samem 7 posiedzenie najwyższego Sowietu Unji Sowieckiej zostało zakończone.

Gafencu wyjechał do Moskwy.

Bukareszt, 8 sierpnia. Były rumuński minister spraw zagranicznych Gafencu opuścił we środę wraz z małżonką Bukareszt, udając się na stanowisko posła Rumunji do Moskwy. Przypomnieć należy, że poprzednio posłem rumuńskim w Moskwie był Davidescu.

Olbrzymi deficyt budżetowy Anglji

Brytyjski minister skarbu o katastrofie finansowej. — Szary człowiek obciążony nowemi podatkami.

(§) **Sztokholm**, 8 sierpnia. **Jak olbrzymie sumy kosztuje naród brytyjski wojna, — wynika z zapytań, postawionych ostatnio w izbie gmin kanclerzowi skarbu Kingsley Woodowi.**

Kingsley Wood w odpowiedzi oświadczył, że **wydatki państwowe przekraczają wpływy o 2,2 miljardów (!) funtów szterlingów.** W ten sposób kanclerz skarbu uchylił nieco zasłony z katastrofalnej sytuacji finansowej Anglji, na którą dziennikarz zagraniczne już od dłuższego czasu zwracały uwagę. **Deficyt ten musi być głównie pokryty nowemi podatkami** — dodał Kingsley Wood — usiłując równocześnie oczyścić się z zarzutu, podnoszonego w Izbie i prasie, iż nakłada niedostateczne podatki.

Można tylko przyklasnąć Kingsley Woodowi w jego obronie przeciwko tym oskarżeniom — wskazując na „kilka przykładów", że owe podatki w „niektórych wypadkach" są **czterokrotnie wyższe, niż przed rokiem.** „Przykłady" i „pewne wypadki" są znane. Jako skarbnik rządu nie zaniedbał on żadnej sposobności wyciśnięcia nowych podatków z narodu brytyjskiego. Robotnik oprócz innych ofiar, musi także swoje krwawo zarobione szylingi oddać na wojnę. Te, że inni zarabiają miljony na krwi, która wskutek „szarańczy wojennych" wrosły czterokrotnie na wartości, lub conajmniej skromnie opodatkowani, to jest specjalnym przywilejem wybranych.

Właśnie donosi londyński korespondent „New York Herald Tribune", że **związek przemysłowców brytyjskich dąży wszelkimi sposobami do tego, aby nowy podatek obrotowy był pobierany od cen detalicznych, a nie hurtowych.** Nawet brytyjski po dotychczasowych „przykładach" będzie wiedział co go czeka, jeżeli Kingsley Wood zgodzi się na żądania „reprezentantów ludu" w izbie gmin i naciśnie śrubę podatkową. Jeżeli dotychczasowe „przykłady" kanclerza skarbu wdowy, sieroty i renciści wojskowi będą też wiedzieli co ich czeka, jeżeli zlachetny lord zapowie „dalsze oszczędności".

Porozumienie bułgarsko-rumuńskie.

Trudności przy odstąpieniu Siedmiogrodu Węgrom będą również załagodzone.

(—) **Belgrad**, 8 sierpnia. **Z Bukaresztu nadeszła niepotwierdzona jeszcze urzędowo wiadomość, że Rumunja zdała wyraźną gotowość odstąpienia Bułgarji całej Dobrudży w granicach z r. 1928.** Oficjalnie podkreślają, że rozmowy w Sofji mają formę bardzo przyjacielską.

Co się tyczy rokowań z Węgrami, to **zdają się one natrafiać na większe trudności.** Szczególnie daje się zauważyć **opozycja ludności Siedmiogrodu przeciw odstąpieniu tego terenu.** W związku z tem były minister spraw wewnętrznych Valeriu Pop ogłosił artykuł w „Universul", który wywołał wielkie wrażenie. Rumunja — pisze Pop — nie potrzebuje się obawiać, że Siedmiogród zapomni o idących przed wszystkiem interesach narodowych, lecz musimy wziąć pod uwagę, że mniejszości węgierskie nie mają ani pisać ani czytać. Liczba osób z wykształceniem uniwersyteckiem wynosi 1,1 miljona czyli 0,6 procent, osób ze średniem wykształceniem jest 13,2 miljona — czyli 7,8 procent.

Manifestacja przyjaźni niemiecko-słowackiej.

Sano Mach wita dra Ley'a na granicy słowackiej.

(§) **Begumin**, 8 sierpnia. **W czasie rozpoczętej w sobotę w Katowicach podróży inspekcyjnej po Górnym Śląsku, odwiedził we czwartek popołudniu kierownik niemieckiego Frontu Pracy dr Ley miejscowość Jablonków, leżącą na granicy niemiecko-słowackiej.**

Przy tej okazji odbyła się po obu stronach granicy **manifestacja przyjaźni niemiecko-słowackiej,** w czasie której krótkie przemówienia wygłosili odpowiednio dowodzący gwardji hlinkowskiej i słowacki minister spraw wewnętrznych Sano Mach, oraz Reichsleiter dr Ley.

Kiedy dr Ley przybył na granicę, oczom jego przedstawił się niezwykły widok — świadczący o ścisłej przyjaźni, łączącej ludność graniczną niemiecką i słowacką. Na łące odświetnie przystrojonej chorągwiami niemieckiemi i słowackiemi stały w szyku obok siebie honorowe S. A., młodzieży hitlerowskiej, armji słowackiej i gwardji hlinkowskiej.

Głównodowodzący gwardji Hlinki Sano Mach w serdecznych słowach powitał na ziemi słowackiej dra Ley'a, podkreślając w swem przemówieniu, że **Słowacja pragnie zawsze jak najściślej współpracować z Niemcami.** Podniósł on również głęboką cześć, jaką naród słowacki żywi dla Adolfa Hitlera i zakończył swe przemówienie pozdrowieniem skierowanem pod adresem narodu niemieckiego i jego Wodza.

W odpowiedzi dr Ley oświadczył, że ta uroczystość **przeżywa jest głębiym dowodem ścisłego związku łączącego oba narody.** Okrzykiem na cześć Adolfa Hitlera i prezydenta Słowacji dr. Tiso oraz narodu słowackiego zakończył dr Ley swe przemówienie.

Pierwsze posiedzenie słowackiej Rady Państwowej.

(§) **Bratysława**, 8 sierpnia. **Konstytuująca posiedzenie słowacki Rady Państwowej we wtorek została uroczyście otwarta przemówieniem prezydenta państwa dra Tiso.**

Prezydent nakreślił zadania Rady jako najwyższego politycznego organu kontrolującego i sądowego i nazwał ją honorową strażą narodu.

Po zaprzysiężeniu członków Rady, na przewodniczącego wybrano ustarzusa z Tyrawy dra Turkovsa. Zastępcami przewodniczącego wybrano: biskupa katolickiego dra Vojtassaka, oraz inspektora kościoła ewangelickiego na Słowacji dra Klimo.

Do Rady państwowej wchodzą m. in. premjer dr Tuka, minister spraw zagranicznych Sano Mach, minister obrony kraju gen. Catlos i minister sprawiedliwości dr Fritz. Jako przedstawiciel niemieckiej grupy narodowościowej został delegowany sekretarz stanu inż. Karmasin. Drugim przedstawicielem ludności niemieckiej w Radzie państwowej jest mianowany osobiście przez prezydenta państwa inspektor szkolny ze Spisza, Hitsch.

Olbrzymie oburzenie ludności kanadyjskiej.

Nadburmistrz Montrealu osadzony w obozie koncentracyjnym na żądanie Anglików.

(—) **Nowy Jork**, 8 sierpnia. **Jak donoszą z Quebec (Kanada) aresztowanie nadburmistrza największego miasta kanadyjskiego Montreal, Houda — o czem donieśliśmy — wywołało w szerokich kołach Kanady olbrzymie wrażenie i bardzo silne oburzenie.**

Houd jest od 15 lat najpopularniejszą osobistością w życiu politycznem Quebecu i cieszy się licznymi zwolennikami, głównie wśród Kanadyjczyków francuskiego pochodzenia.

Aresztowany nadburmistrz został na osobiste polecenie premjera Mackensia Kinga **przewieziony do bliżej nieznanego obozu koncentracyjnego.** Houd zarzucił rządowi kanadyjskiemu, że wbrew przyrzeczeniom zamierzał wprowadzić obowiązek powszechnej służby wojskowej, do czego pierwszym krokiem był zarządzony przez rząd przegląd wszystkich pełnoletnich mężczyzn i kobiet. Kiedy kanadyjski rząd związkowy z końcem zeszłego tygodnia zarekwirował szereg miejskich budynków w Montrealu na lokale przeglądowe, **Houd, wydał rozkaz, aby rządowy rozkaz ten zawiesił ludność do biernego oporu, na co miejscowi wojskowi kazał go aresztować.**

Zagraniczne zobowiązania Litwy.

(§) **Kowno**, 8 sierpnia. Na podstawie zarządzenia litewskiej instytucji dewizowej wszystkie firmy litewskie są obowiązane zarejestrować w Banku Litewskim zarówno swe zobowiązania zagraniczne, jak również swe pretensje wobec zagranicy.

Nawiązanie połączeń kolejowych między Włochami a Francją.

Vichy, 8 sierpnia. **Jak urzędowo podane do wiadomości we wtorek, po 8 tygodniach przerwy połączenie kolejowe między Włochami a Francją zostało ponownie nawiązane.**

Pierwszy pociąg, który przejechał przez tunel Mont Cenis przybył do Modane. Zdolano usunąć wszystkie uszkodzenia w terenie granicznym francusko-włoskim w kolejowej sieci francuskiej, a zwłaszcza naprawić wyrządzony przez Francuzów po wypowiedzeniu wojny tunel Mont Cenisu, tak że obecnie zabezpieczone zostało stałe połączenie kolejowe między Francją a Włochami.

HENRYK LELIWA.

GENEWSKA PRZYGODA

3)

Oczy Alicji i Jarzego spotkały się na krótki moment... Jerzy wczytał w jej wzroku coś poważne podejrzenie. Uśmiechnął się nerwowo.

— A więc zagadka już rozwiązana! Wystarczy tylko odszukać mężczyznę z motorówki!

— Nie tak łatwo załatwić tę sprawę, mój młodzieńcze! — za twarzy Jamesa Woodа przemknął mu uśmiech zadumy. — Sprawa komplikuje fakt, że na miejscu kradzieży, na portjerze, znalazł pan Bovary długi jasno-blond włos...

— Nic o tem nie wiedziałam! — załamał się niestarannie głos Madame de Richette. — Niemożliwe! Słabo mi! Moje serce!...

Madame de Richette była rzeczywiście bliska omdlenia. O ile pod grubą warstwą szminki można było zauważyć, zbladła okropnie.

Wszyscy rzucili się jej na ratunek. Jerzy wyciągnął zwatowinie chusteczkę, skropił wodą kolońską i począł nacierać jej skronie. Madame de Richette powoli wracała do przytomności.

— Co za przepiękna miniatura! — inspektor Bovary zauważył, że Jerzy wyciągnął wraz z chustką miniaturę z kieszeni, która spadła na podłogę.

— O jakiej miniaturze mówicie? — Madame de Richette była już znowu przytomna, i interesowała się wszystkiem.

James Wood otaczał ją troskliwą opieką.

— Jak to dobrze, że ci już lepiej, kochanie! — teraz i on ujrzał miniaturę. — Czy wolno ją obejrzeć?

Inspektor Bovary podał mu niewielki obrazek na kości słoniowej, ale uwagę jego zwróciła była ta Madame de Richette. Dlaczego ona zemdlała? Przecież włos znaleziony był jasno-blond, a ona była silną brunetką... Coprawda włosy były prawdopodobnie farbowane, ale z pewnością nie z wczoraj na dzisiaj...

Jerzy również zauważył go zakłopotanie chrząkanie Jamesa Wood.

— Hm, eche... hm! Czy wolno spytać, gdzie pan to nabył? — gospodarz zwrócił na Jerzego zakłopotane spojrzenie.

— Bo chciałam pana ostrzec, że to jest kopja i to wcale nie na kości słoniowej! — zawyrokował znowu.

— Skąd pani może wiedzieć... Jerzy był cieco zdziwiony. Widział przecież, jak rozchwytywano to miniatury, po tysiąc dolarów za sztukę.

— Zresztą mogę jeszcze raz się przekonać, o ile pan pozwoli wziąć ją z ramek — entuzjazmował się zbierać.

— Proszę bardzo! — Jerzemu było to zupełnie obojętne.

Wszyscy nachylili się nad małym obrazkiem, przedstawiającym jakąś damę w stroju epoki rokoka. James Wood wyjął ostrożnie malowidło z ramki i w tej chwili wypadła mu na dłoń niewielka karteczka. Wszyscy odczytali:

Jeżeli czerwona papuga wyleci...
15 dziwonków
Niebo zatonie
16, 4 grz.

— To wygląda na nowoczesną pocztę — zawyrokował James Wood.

— Raczej jak szyfr — zaoponował inspektor Bovery.

— 16, 4 to może być data — wtrąciła się do rozmowy Alicja. — Mamy dziś przecież 15 kwietnia.

— „Czerwona papuga" to słynny kabaret w Genewie! — Madame de Richette była już znowu uosobieniem żywotności. — Zapewne wydał pan sobie tam małą randeczkę, mister Astor.

— Powtarzam, że miniatura ta nie jest moją własnością. — Jerzego także zaintrygowała ta kartka. — Ale jeżeli jutro jest szczęśliwy, to dla ciekawości proponuję państwu wybrać się do kabaretu „Czerwona papuga" w Genewie!

— Doskonała myśl! — Madame de Richette była zachwycona.

James Wood, który oczywiście we wszystkiem podzielał jej zdanie, również przyklasnął temu projektowi. Alicji nie wypadało się sprzeciwić i wkońcu cała towarzystwo zdecydowało się wybrać do kabaretu.

Teraz rozmowa zeszła na ogólne tematy, przyczem Woodowi spodobał się bardzo Jerzy i jego nieprzeciętna inteligencja. Miniatura, która okazała się dość niezłem kopja, schował Jerzy zpowrotem do kieszeni wraz ze szyfrem.

Wkrótce Madame de Richette poczuła się zmęczona i przeprosiła gości, że musi się położyć, gdyż serce jej nieco dokucza. James Wood odprowadził ją do pokoju. Inspektor Bovery również się pożegnał i Jerzy pozostał sam na sam z Alicją.

Krótką chwilę zapanowało kłopotliwe milczenie.

Wreszcie Alicja spojrzała mu prosto w oczy i wypaliła:

— Poznałam pana! Co pan zrobił z Murillem mego ojca!

— Ależ panno Alicjo!...

— Żadne wykręty nie pomogą!

— No, wie pani!... Pocóżbym dzisiaj tu z nim się zjawił? Przecież wiedziałem, że mnie pani widziała w motorówce.

— Zbrodniarza zawsze ciągnie na miejsce zbrodni!

— Mnie tu przyciągnął całkiem inny magnes. Chyba, że pani miłość nazywa zbrodnią...

— Jak pan śmie!?...

— Na śmiałości mi podobno nigdy nie zbywał! Panno Alicjo! Kocham panią do szaleństwa! Kocham od pierwszego, gdy ujrzałem panią wczoraj w oknie! Czy ma pani już narzeczonego? — głos Jerzego był miękki i tkliwy.

— Oczywiście, że mam narzeczonego! — Alicji sprawiało przyjemność dokuczyć Jerzemu. — Otóż mam narzeczonego i kocham go także do szaleństwa, o ile to pana interesuje...

— Musi go pani wobec tego porzucić! Musi pani! Słyszysz! — porwał jej rękę i ucałował gorąco.

— Pan się zapomina, panie... panie...

— Jurku — uzupełnił. — Proszę mi wybaczyć, nie rzeczywiście dalem się porwać uczuciom. Jerzy umyślnie wstrzymał się od dalszych ataków, aby jej sobie nie zrazić.

Alicja zarumieniona, patrzała w błękitną toń jeziora. Ten Jurek był właściwie bardzo sympatycznym chłopcem...

— Dlaczego został pan właściwie złodziejem?

— Ależ nie jestem żadnym złodziejem! Pracuję w biurze prasowem przy Lidze Narodów. Obecnie jestem na urlopie. A co do tego Murilla, to mam swoją własną teorję... — i opowiem jej przejścia mniejszego wieczora.

Alicja słuchała z przejęciem.

— A więc to jakaś szajka! — odezwała się wkońcu. — Ależ to pan się naraził na takie niebezpieczeństwa!

(Ciąg dalszy nastąpi).

Doradcy cesarza.

Ludzie i urzędy, których nie zna Europa.

Kraków, 3 sierpnia.

Nieraz już oczy całego świata zwracały się ku Japonji. Od czasów wojny japońsko-rosyjskiej w r. 1905 Japonja znalazła się w kręgu zainteresowań zarówno politykow, jak i wojskowych. Szeroka opinja publiczna pociągana jest egzotycznością tego pięknego kraju i wzrusza się tragicznemi przeciętnemi, wywołanemi wybuchami wulkanów i trzęsieniami ziemi.

Obecnie znowu Japonja wypowiedziała donosne słowo.

Słowem tem z jednej strony była **rekonstrukcja gabinetu,** z drugiej zaś **zaaresztowanie szeregu obywateli Wielkiej Brytanji pod zarzutem szpiegostwa.** Nie od rzeczy więc będzie poświęcenie chwilę uwagi stosunkom, panującym w sferach rządzących dzisiejszą Japonją.

Ciekawem jest, że w żadnym innym kraju, tak zwani doradcy nie odgrywają rownie doniosłej roli i to zarówno w życiu prywatnem jak i państwowem, co właśnie w Japonji. Jest to

zwyczaj, który przetrwał setki lat

i dzisiaj jest stosowany w równych bodaj rozmiarach, co w dawnych epokach cesarstwa japońskiego. Bez żadnej przesady można powiedzieć, że doradcy ci są ważniejszemi osobistościami, niż ci, którzy na zewnątrz sierżą oficjalnie władzę i ponoszą za wykonywanie tej władzy odpowiedzialność. To wszystko odnosi się także i do kierowania państwem.

Są ludzie w Japonji, którzy z ukrycia silniej wpływają na losy kraju, niż ci, którzy rzyrzy formalnie losami temi kierują. Można więc powiedzieć, że **Japonja znała już setki lat temu instytucję „szarych eminencyj",** która w Europie pokazuje się o wiele później.

Według istniejącej do dziś dnia teorji państwowej ministrowie, a zatem członkowie każdorazowego gabinetu, są najważniejszymi i najbardziej odpowiedzialnymi doradcami cesarza. Odpowiedzialni **tylko przed nim** za swoje czyny, a **nigdy przed parlamentem.** W rzeczywistości jednak ministrowie ci są wykonawcami stojących poza nimi w ukryciu sił, których charakterystyczne dla nich cechy przedstawiamy dalej.

Według tych sił, ministrowie dobierają sobie ludzi, którzy mają wykonywać ich rozkazy. Ministrowie ci mają prawo **odwołać** wszystkich urzędników, którzy podlegają ich władzy. Ministrowie ci mają prawo **mianować** wszystkich urzędników, którzy podlegają ich władzy.

wpływ t. zw. genro, starszych mężów stanu.

W niedzyczasie jednak podstawy, które każdego nowego gabinetu, polityka podnosiły do znaczenia „genro", jedynej w swoim rodzaju instytucji japońskiej, **zwolna wygasły.** „Genro" mógł być tylko ten członek, który jeszcze za czasów zadzwolenia cesarstwa japońskiego cesarza Meiji, położył poważniejsze zasługi wobec państwa. Z pośród tych, którzy spełniali ten warunek żyje dzisiaj tylko jeden. Jest nim **82-letni książę Saionji,** który jednak z uwagi na swój wiek, już od kilku lat nie może praktycznie wykonywać zawodu doradcy cesarza.

Wprawdzie próbowano utrzymać instytucję „genro" przez podnoszenie do tej godności tych, którzy przez pewien czas pod kierownictwem ks. Saionji, księcia Ito czy marszałka Yamagata pełnili urząd premjera, ale

próba ta nie powiodła się

skutkiem tego, iż w ciągu ostatniego dziesięciolecia Japonja miała premjerów, którzy nie wykazali się wybitniejszym talentem. Tylko bardzo rzadko niektórzy z tych premjerów byli powoływani do narady, lecz nie bezpośrednio z cesarzem, a jedynie przez koła tych osób, które przejęły obecnie niemal wyłącznie stanowisko doradców cesarza.

W przeciwieństwie do ludzi „genro", których rola jako doradców opierała się na osobistem zaufaniu cesarza, umotywowanem dawniejszemi zasługami za czasów cesarza Meiji, to dzisiaj rola najwybitniejszych doradców nosi na sobie piętno tajności. Ich osobisty kontakt z domem cesarskim i osobiste losy domu cesarskiego zastąpiły, choć może mniej skutecznie, dawne pełne zasługi. Dziś pod rozkazami tych doradców nowoczesnego cesarstwa japońskiego.

Zasięg zadań tajnej rady państwa upoważniał ich zresztą do tego. Jej stanowisko w Japonji posiada

podwójne znaczenie.

Rada ta jest częścią politycznej maszyny przepisanego konstytucją aparatu państwowego, a równocześnie instytucją dla osobistej doradcy cesarza, jako głowy państwa, ale także jako głowy rodziny cesarskiej. Tem samem tajna rada państwa jest niejako pomostem między najwyższem politycznem kierownictwem państwa a życiem niceo w odosobnieniu od codziennych wydarzeń politycznych domu cesarskiego.

Ścisły kontakt z politycznemi problemami uczynił prezydenta tajnej rady państwa doradcą, który jednak nie jest w stanie w pełni zastąpić dawnej instytucji mężów „genro". Niektórzy z bardzo już podeszłego wieku prezydentów rady państwa (ks. Konoye stanowi tutaj rzadki wyjątek) wydają się być zbyt „bliskimi spraw ziemskich".

Większą objektywność w stosunku do wydarzeń politycznych przyznaje się

dzierżycielowi urzędu cesarskiego strażnika pieczęci i ministrowi domu cesarskiego.

To też ci dwaj mężowie stanu w coraz wyraźniejszej formie występują obok prezydenta tajnej rady państwa, w roli doradców cesarza, nieraz nawet jako pewnego rodzaju przeciwwaga silnie politycznie zainteresowanym doradcom.

Samodzielna rola strażnika pieczęci, jako doradcy cesarskiego, zwłaszcza przy formowaniu nowych rządów, występowała w ostatnich latach po wyłączeniu księcia Saionji coraz wyraźniej na jaw.

Założenie to wypełniają **członkowie (zwłaszcza zaś prezydent) tajnej rady państwa i najwyżsi urzędnicy domu cesarskiego,** a więc **cesarski strażnik pieczęci i minister domu cesarskiego.** W pewnym mniejszym stopniu można zaliczyć do tego koła **szefa i adjutantów przybocznych cesarza,** a więc pełnych zasług czynnych starszych generałów i admirałów. Praktycznie jednak rzecz biorąc, ci ostatni nie odgrywali do chwili obecnej poważniejszej roli.

Wśród wymienionych powyżej najważniejszych doradców występują najsilniej na zewnątrz

członkowie tajnej rady państwa,

w rzeczywistości prezydent i wiceprezydent tej instytucji. Prezydent jest najściślej związany z kierownictwem państwa. Niejednokrotnie już tajna rada państwa interwenjowała w burzowy sposób i w dramatycznej formie w politycznej walce rządu z parlamentem, a nawet wśród sporów między cywilnem i wojskowem najwyższem kierownictwem państwa.

Ich ścisła pobliże w sferach politycznego życia wynika także i z tego, że prezydent, względnie wiceprezydent w bardziej ożywionych czasach **niejednokrotnie opuszczali swoją ukrytą częściowo stanowiska, by tajnie i szczerze tymczasem jak to ma np. miejsce w Anglji.** Żadne pismo, które dotyczy domu cesarskiego, żaden polityczny dokument, który jest na tyle ważnym, aby go przedstawiono cesarzowi do podpisania, **nie może dotrzeć do cesarza zanim nie przejdzie uprzednio przez ręce, a tem samem przez cenzurę strażnika pieczęci.** — Tem samem tłomaczy się

nadzwyczajny, a ukryty wpływ tego człowieka.

Jest on w stałym, codziennym kontakcie z cesarzem, a zatem ma możność przedstawiać swoje i niesłuszne zapatrywania na każdą ważniejszą sprawę państwową, względnie dotyczącą domu cesarskiego. Ten to człowiek, który od wielu już lat przejął zadanie dawnych mężów „genro" — napotykał na szczególną niechęć radykalnie usposobionych oficerów, zwłaszcza w podniosonym okresie roku 1936, na równi ze starymi mężami „genro".

Bardziej na uboczu stoi

minister domu cesarskiego,

który dzięki codziennemu życiu dworskiemu ściśle jest związany z cesarzem. Należy zwrócić uwagę, że minister ten należy do starożytnego domu Tokugawa Shogune i jest teściem starszego brata cesarza.

Znaczenie ścisłych stosunków rodzinnych jest w Japonji **o wiele większem, niż w Europie** i pozwala na oddziaływanie, które przekracza w znacznej mierze stanowisko urzędowe wchodzącej pod uwagę osobistości.

Strażnik pieczęci i minister domu cesarskiego są

elementami konserwatywnemi

wśród doradców cesarza. Zażarcie trzymają się oni politycznych tradycyj i starych wzorów gospodarczych. Tak więc strażnicy pieczęci byli **zdecydowanie najgorszemi w kierunku anglo-amerykańskim** i byli przeciwnikami lansowanych przez radykalne elementy teorji totalistycznych. Reprezentowali oni, choć brzmi to paradoksalnie, **kierunek liberalistycznie zabarwiony w zakresie zarówno wewnętrznym, jak i politycznym,** w przeciwieństwie do nowoczesnego świata, domagającego się autorytetu i nowego porządku.

Tem samem nie można było spodziewać od obydwóch wyżej wymienionych ludzi innej doktryny, jak **tylko w sensie utrzymania kierunku polityki zagranicznej, opartego na porozumieniu z Anglją i Ameryką.** Pertraktowanie o ostatecznem porozumieniu z Anglją i Ameryką, które miało być dokonane przez Abe-Nomura w chwili wybuchu wojny europejskiej i ustanowienie rządu Yonai-Arita na początku roku bieżącego. Zwłaszcza gabinet Yonai-Arita wyróżniał się przez zacięte trzymanie się błędnej orjentacji strażnika pieczęci Yuasy.

Ciężkie porażki mocarstw zachodnich **zmusiły strażnika pieczęci Yuasę, który bardzo z niemi sympatyzował, do ustąpienia.** Musiał on wyciągnąć konsekwencje ze swej błędnej oceny sytuacji, podobnie, jak stworzony przez niego rząd Yonai-Arita. Na jego miejsce przyszedł **bliski współpracownik księcia Konoye markiz Kido,** który wydaje się być bardziej przystępnym nowym zmianom i rozwojowi, niż jego poprzednicy na tak ważnem stanowisku strażnika pieczęci. Udowodnił już swoją zdolność już przy tworzeniu nowego gabinetu pod kierownictwem ks. Konoye.

Tych kilka zdań ilustruje nam dobitnie stosunki, panujące za kulisami życia politycznego w Japonji. Po zapoznaniu się z tym materjałem wiele spraw dotychczas nanozór niezrozumiałych ukazuje się nam w innem, a o wiele bardziej zrozumiałem świetle. (w)

Jakie eksponaty wystawi Generalne Gubernatorstwo na Targach w Królewcu?

(=) **Królewiec,** 8 sierpnia. **Generalne Gubernatorstwo Polski przedstawi w ramach pokazu specjalnego na królewieckich Targach Wschodnich nietylko poszczególne odcinki i prace dokonane w dziedzinie gospodarczej swego obszaru, ale ponadto zamierza, by zwiedzający mogli mieć dokładny przegląd stosunków politycznych, gospodarczych i kulturalnych.**

W ten sposób ujęty pokaz w postaci wybranych wykresów, statystyk i próbek artykułów i towarów stanowi pewnego rodzaju wstępne sprawozdanie. Pokaz specjalny Generalnego Gubernatorstwa

składa się z czterech działów.

Dział pierwszy obejmuje eksponaty z **dziedziny zadań kulturalno-politycznych i uzyskanych postępów.** Dział drugi ukazuje **zaniedbania i planowe prace w dziedzinie rolnictwa,** zaś następny i największy dział pozwoli na **przegląd gospodarczej struktury tego obszaru,** wreszcie dział ostatni pozwoli przekonać się zwiedzającym o **pięknie tego kraju.**

W pierwszem stoisku umieszczona będzie 30-metrowej długości panorama krajobrazu Generalnego Gubernatorstwa — W postaci dokumentów fotograficznych przedstawiony zostanie dowód, że życie publiczne w Generalnem Gubernatorstwie jest **normalna i uregulowana.** Również wysiłki Generalnego Gubernatora w dziedzinie opieki społecznej, gospodarki pieniężnej i innych urządzeń publicznych będą wykazane w postaci odpowiednich zdjęć fotograficznych.

Wydział Wyżywienia i Rolnictwa przedstawi na modelu ruchomym objętości około 10 m

projekty w dziedzinie rolnictwa.

Wykaże one w sposób widoczny wysiłki w kierunku samowystarczalności na odcinku wyżywienia tego przeludnionego obszaru, a również pozwolą się przekonać w jaki sposób **umożliwiono rolnikom egzystencję przez całkowite wyeliminowanie chciwego zarobku handlarza żydowskiego,** przez dostarczenie wysokowartościowych nasion, maszyn rolniczych, nawozów sztucznych.

Przy pomocy różnego rodzaju tablic statystycznych i wykazów zostaną zobrazowane stosunki

w dziale leśnictwa i gospodarki drzewnej,

które w dawniejszym okresie przedstawiały się katastrofalnie. Wykażą one ponadto, jakie kroki podjął zarząd niemiecki dla poprawy i uzdrowienia stosunków w tej dziedzinie.

Kilka tablic teoretycznych ma za zadanie zapoznać zwiedzających

z problemami rozbudowy gospodarczej

na tym obszarze. Zadaniem tych wykresów i tablic jest przedewszystkiem wobec zwiedzających stworzenie świadomości, jakie poważne zadania mają w tym obszarze być wykonane na bardzo wielu odcinkach życia gospodarczego.

W dziale następnym uwzględniona jest

dziedzina gospodarstwa w Generalnem Gubernatorstwie.

Zestawienie produktów i wytworów gospodarczych, pozbawione jakichkolwiek ambicyj, nie będzie całkowite i nie będzie zawierało szczytowych osiągnięć, niemniej jednak da możność zapoznania się z sytuacją. Ma ono obrazować **bez retuszu rzeczywistą zdolność produkcyjną na polu gospodarczem** i dzięki temu umożliwić zapoznanie się z możliwościami, które przy racjonalnem kierownictwie mogą być na obszarze Generalnego Gubernatorstwa uzyskane.

Stosunkowo silnie reprezentowane będą poszczególne **firmy branży drzewnej, włókienniczej, tutrzawskiej i ceramicznej.**

Specjalny dział poświęcony jest

propagandzie turystycznej Generalnego Gubernatorstwa.

Zdobią go dioramy i zdjęcia fotograficzne zdrojowisk i letnisk, przemawiając w sposób zachęcający i podkreślając nieznane szerokim kołom zalety.

Dziennik angielski charakteryzuje działalność bryt. ministra informacji.

(=) **Berno,** 8 sierpnia. Działalność brytyjskiego ministra informacyj Duff Coopera poświęca „Daily Mirror" następujące drastyczne słowa. „Wyciąć i przechować! Opublikowane przez Kasandrę w interesie oddawną cierpiącego narodu. Co robię, jeżeli minister informacyj wzywa mnie? Siadam. Nie czynię żadnej próby, aby coś robić, zachowuje się spokojnie. Mówię do siebie: Nie ukonmu nie powiem, dopiero po mieszczu. Nie mówię: mam polecenie najwięcej niezwykłej historji wszystkich czasów i jeżeli Bóg da napisze ją dobrze i prawdziwie. Nie będę pamiętał o tem, że może armaty wygrają tę wojnę. Milcze, choćbym miał mówić głosem anioła, krzyczeć piorunowym głosem, jeżeli trzeba milczeć. Nie pomagam nieprzyjaciołowi wiele, ale jak Boga kocham, nie pomagam narodowi angielskiemu!".

Przyszła polityka gospodarcza Szwecji.

Sztokholm, 8 sierpnia. **Prasa sztokholmska poświęca baczną uwagę otwarciu parlamentu szwedzkiego oraz mowie tronowej króla Gustawa V.** Cała ceremonja, na którą przybył dwór w strojach balowych, kawalerowie Orderu Serafinów ze złotemi łańcuchami, ministrowie i posłowie, trwała niewiele więcej ponad 10 minut.

Z pośród projektów ustaw, które zostały przedłożone, trzy zasługują na specjalną uwagę. Pierwszy z nich przewiduje **wprowadzi podatek od zysków wojennych,** drugi projekt omawia **rozszerzenie opieki nad matką.** Z projektu tego wynika, że w ciągu najbliższych miesięcy Szwecja spodziewa się wydatkowego zwiększenia się standartu życiowego w całym kraju. Trzeci i najważniejszy projekt ustawy określa **dodatek do budżetu na rok 1940/41 w wysokości 41 miljonów koron na cele budowy fortyfikacyj oraz 50 miljonów koron z nowych źródeł dochodów na państwowe ubezpieczenia wojenne.**

Minister skarbu Wigforss w ogólnym zarysie scharakteryzował przyszłą politykę gospodarczą. Przyznał on, że sytuacja Szwecji pod względem zapasów **pogorszyła się i że możliwem oraz prawdopodobnem jest podwyższenie się cen towarów** z powodu ich szczupłości.

Na jesień oczekuje się w Szwecji **wzrostu bezrobocia.** Minister skarbu zapowiedział, że państwo będzie zmierzało do realizacji konjunktury przy pomocy przemysłu zastępczego, który może zapobiegnie choć w części bezrobociu.

Grecki transportowiec storpedowany.

Ateny, 8 sierpnia. Na południe od Krety włoska łódź podwodna storpedowała grecki transportowiec „Roula", pojemności 1044 ton. 8 ludzi załogi parowca uchodzi za zaginionych.

Europa i Azja wykluczone od manewrów.

Nowy York, 8 sierpnia. Ostatnio opublikował wojenny departament Stanów Zjednoczonych listę attaches wojskowych, którzy wezmą udział w manewrach amerykańskich, rozpoczynających się 12 sierpnia.

Okazuje się, że **jedynie attaches wojskowi republik południowo-amerykańskich będą dopuszczeni do manewrów.**

Podsłuch telefoniczny w Stanach Zjednoczonych.

Waszyngton, 8 sierpnia. Kongres Stanów Zjednoczonych przyjął we wtorek do wiadomości ustawę, upoważniającą ministra sprawiedliwości do zaprowadzenia podsłuchu rozmów telefonicznych, a to celem zapobieżenia aktom sabotażu, szpiegostwu, zdradzie państwa.

Odznaczenie dra Kruppa.

(§§) **Essen**, 8 sierpnia. **Adolf Hitler odwiedził we środę w Essen dra Kruppa von Bohlen und Halbach, celem osobistego złożenia gratulacyj kierownikowi najwięk-szej niemieckiej fabryki broni z okazji 70-tych urodzin.** Przy tej sposobności A. Hitler wręczył drowi Kruppowi złotą odznakę honorową partji.

„Resolution" nie może opuścić Gibraltaru.

(§) **Rzym**, 9 sierpnia. Agencja Stefani donosi z Algeciras: Jak dowiadują się w Gibraltarze, angielski okręt bojowy „Resolution", który jak wiadomo, odniósł poważne uszkodzenia, nie mógł opuścić portu w Gibraltarze wraz z jednostkami brytyjskiej floty bojowej. Dotychczas nie nie wiadomo, czy „Resolution" będzie w stanie opuścić Gibraltar w okresie późniejszym. (p)

Opinja dziennika amerykańskiego o moralności angielskiej.

(—) **Nowy Jork**, 9 sierpnia. **Amerykański dziennik „New York Enquirer" w jadowitym artykule wstępnym rozprawia się z dwutorową moralnością angielską.**

Oto z jednej strony — jak czytamy w artykule — podnosi się lament z powodu dobicia goryla w londyńskim ogrodzie zoologicznym, gdyż rzekomo nie opłaca się z powodu zarządzeń oszczędnościowych w spożyciu środków żywności. To jednak nie przeszkadza Wielkiej Brytanji wysłać do Ameryki znanego aktora Noel Cowarda, aby wpłynął na opinję Stanów Zjednoczonych **akcję w kierunku niewysyłania żywności Europie, dotkniętej trudnościami żywnościowemi, spowodowanemi działaniami wojennemi, natomiast by Stany Zjednoczone zajęły się akcją samarytańską wyłącznie do terenu Anglji.** Dosłownie miał Coward oświadczyć, że „dla dobra zwycięstwa brytyjskiego musi naród Stanów Zjednoczonych być stanowczy, bowiem **kto żywi obecnie Niemiec, sam pomaga w wyżywieniu Niemiec".**

„Zaprawdę — stanowczo nie kalkulując być sprzymierzeńcem Anglji — kończy dziennik — jak Polacy, Belgowie, Norwegowie i inne kraje, mówimy o tych na własnej skórze. Imperjum z takiemi zalatami etycznemi poprostu nie zasługuje na to, aby utrzymało się na powierzchni globu". (p)

Burzliwe obrady senatu amerykańskiego.

(—) **Waszyngton**, 9 sierpnia. **Na posiedzeniu senatu doszło do burzliwych zajść po przemówieniu senatora stronnictwa demokratycznego Holta, który zdradził, że jedynie tematem obrad projekty ustaw wojskowych zostały z końcem maja opracowane przez pewną firmę adwokacką i po licznych konferencjach plutokratycznego klubu „Harvard".**

Jako uczestnika tych konferencyj i jednego z twórców projektu wymienił mówca m. in. ministra wojny Stimona, pomadło jego zastępcę Pattersona, wreszcie b. dyrektora budżetowego Douglasa, generałów Lenerta, redaktora „New York Times" Ochs-Adlera, który „zamierza ochraniać brytyjskie inwestycje żołnierzami Stanów Zjednoczonych", generała brygady Cromwella, który był ministrem wojny w okresie wydawania wielkich sum na rzecz celowych osobistości przemysłu lotniczego i towarzystw ubezpieczeń.

Oświadczenie Holta zostało przyjęte potokiem ostrych słów przez senatora Minitona i jemika obecnego tam. W inwidencie wzięła udział publiczność zapełniająca balkony, której okrzyków nie mogło ściszyć nawoływanie do porządku prezydenta Izby. (p)

Nadzwyczajne pełnomocnictwa dla prezydenta Filipin.

Manila, 8 sierpnia. Parlament filipiński uchwalił ustawę, która z uwagi na sytuację światową przyznaje prezydentowi Quezonowi nadzwyczajne pełnomocnictwa. Ustawa ta nie niemal dyktaturze w sprawach gospodarczych, pracy i ruchu transportowego.

Upaństwowienie towarzystw kolejow. w Brazylji.

Medjolan, 8 sierpnia. **Jak donosi „Corriere della Serra" z Rio de Janeiro, prezydent republiki brazylijskiej zarządził upaństwowienie wielkiego towarzystwa kolejowego „Brazil Railways Company" i wszystkich jego oddziałów w liczbie 12.**

Ponieważ kapitał wszystkich tych towarzystw znajduje się w większej części w rękach brytyjskich z częściowym udziałem francuskim, brytyjskim i północnoamerykańskim, przeto zdaniem pisma — nie mogą wątpliwości, iż angielska własność w Ameryce południowej zaczyna ponosić wielkie straty, jako następstwa utraty prestiżu Wielkiej Brytanji. Postanowienie dyktatora Brazylji w dużej części osobistej posiada znaczenie nietylko gospodarcze i finansowe, ale także i polityczne.

W Meksyku wprowadzono powszechną służbę wojskową.

— **Mexiko City**, 9 sierpnia. **Izba deputowanych uchwaliła ustawę o obowiązku powszechnej służby wojskowej.** Ponadto podjęto uchwałę w sprawie zaprowadzenia w szkołach państwowych obowiązkowego wyszkolenia w duchu wojskowym. (p)

Karygodne zachowanie się rowerzystów na jezdniach w Sosnowitz.

Sosnowitz, w sierpniu.

Idąc ulicą i obserwując ruch kołowy, łatwo zauważyć można, że **najgorzej na jezdni zachowują się rowerzyści.** Mimo usiłowań władz policyjnych, mimo kar administracyjnych, wciąż jeszcze kwitnie jazda bez hamulca, bez światła i dzwonka. W żaden sposób nie można tych ludzi nauczyć porządku.

Czyż to nie prawdziwy tak trudno jechać prawą stroną, wskazać kierunek jazdy na skrzyżowaniu ulic, czy też dać sygnał, gdy przejeżdża się między przechodniami? Niestety zaniedbanie tych zasadniczych przepisów ruchu, to jeszcze nie wszystko. **Są rzeczy a wiele gorsze.** Niech tylko zbierze się kilku młodzieńców, zażywających miłego sportu rowerowego, już rozpoczynają się niesamowite harce. Jazda „od ścianki do ścianki" kwitnie na całego, bez uwagi na ludzi, auta czy tramwaje. Bardzo często motorowy czy kierowca zmuszony jest prawie zatrzymać pojazd, bo taki pan zażywa właśnie kawalerskiej jazdy.

Mało tego, na przedmieściach utarł się zwyczaj ścigania się rowerami. Nie to, że ludzie przechodzą, nie, że się kogoś potrąci, nic, że dzieciak przerażony wpada prosto pod koła, nie to, byle naprzód na złamanie rumaku! Winszuje przyjemności panowie, która w skutkach może się okazać tragiczna.

Pół biedy jeszcze, gdy takie rozrywki odbywają się w dzień, kiedy można widzieć takiego pasażera i ostatecznie ustąpić mu z drogi. **Lecz gorzej ma się sprawa o zmroku, czy wieczorem,** na ulicach drzewiorych, gdzie gałęzie nie przepuszczają światła lamp elektrycznych, nie zawsze niestety dość często rozmieszczonych.

Jedzie taki pan obowiązkowo ze zagaszoną latarką, często przygrywając na organkach, które ostatnie stały się bardzo modnym instrumentem i balansując po jezdni czy chodniku w taki wygrywanej melodji. Bądź to wtedy mądry, biedny przechodniu, w którą ustąpić mu stronę, gdy przed sobą masz ciemność, a tylko w uszach głos harmonijki. Na to trzeba naprawdę piekła intuicji.

Jest chyba nie potrzeba tłumaczyć się niezanieczyszczeniu przepisów ruchu ulicznego. Na tyle lekcyj dawanych przez władze policyjne, które z całą cierpliwością uczyły zachowania się na jezdni, można było chyba już mówić. Cóż kiedy są ludzie uparci i złośliwie niepośluszni, nie chcący właściwie zrozumieć, że **jazdnia, to nie cyrk,** gdzie się pokazuje sztuki, że zawody sportowe urządza się na boiskach sportowych, stadionach, a nie na ulicach miasta.

Oby to zrozumienie tych rzeczy nie przyszło tylko za późno, na białej sali szpitalnej, a w najlepszym wypadku nie pozostawiło śladów, nie nie znaczących może, bez przykrości mających sam nasze przywiązanie w stosunku do przepisów ruchu kołowego.

Fenicz.

Ostrożnie przy zbieraniu grzybów

(h) Grzyby stanowiące w lecie ważne i pożyteczne uzupełnienie naszego jadłospisu stanowią równocześnie poważne niebezpieczeństwo dla naszego zdrowia. Rok rocznie czytamy w gazetach o **wypadkach zatrucia grzybami, kończących się niemal śmiercią lub ciężką chorobą kilku lub kilkunastu osób.** Przyczyną tego jest zbieranie grzybów, pomimo przestróg i ostrzeżeń przez osoby, które niedokładnie znają grzyby jadalne, lub nieznające odróżnić grzyba jadalnego od trującego.

Dlatego też o wiele bezpieczniej jest kupić grzyby w halach targowych, bo tylko wtedy ma się pewność, że nabyte grzyby są zdrowe, gdyż sprzedawcy nie gotowi są na przykremi skutkami. Stała kontrola zwraca baczną uwagę na to, aby wśród grzybów, wystawionych na sprzedaż nie znajdowały się okazy grzybów trujących. Dlatego też ilość wypadków zatrucia grzybami, zakupionymi na targach jest minimalna.

Kto jednak sam zbiera grzyby, czynność która w lesie jest naprawdę miłem i pożytecznem odprężeniem dla mieszkańców dużych miast, **powinien wyłącznie zbierać grzyby, które mu są dokładnie znane jako jadalne.** Niestety niema zasadniczych cech, odróżniających grzyby od trujących. Stąd też jest rzeczą niemożliwą, aby wyprowadzić jakąś regułę, ważną dla wszystkich bez wyjątku grzybów. Najbardziej znanemi i popularnemi oznakami grzybów trujących jest **obecność soku mlecznego oraz kiełstość kapturka.** Niektórzy też twierdzą, że nieomylnym sposobem wykrycia obecności grzybów trujących jest przy robieniu żeńia łyżki do gotującej się potrawy grzybnej. **O ile łyżka się zabarwi na brunatno, jest to oznaka, że wśród grzybów znajdują się okazy trujące.** Jednakże ten sam wynik osiąga się przez gotowanie wraz z grzybami cebuli, która również zmienia swoją barwę.

Wszystkie te sposoby nie są jednakże dostatecznie pewne na niebezpieczeństwo. Zdarzały się wypadki, że pomimo zabarwienia się łyżki lub cebuli **grzyby nie były trujące.** Na odwrót znów, na podstawie tych lub podobnych prób wykazujących, że grzyby nie są szkodliwe do spożycia, zdarzały się wypadki zatrucia. Reasumując więc, można powiedzieć, że jedyna droga prowadząca do uniknięcia zatrucia grzybami jest **dokładna, oparta na długoletniem doświadczeniu znajomość poszczególnych grzybów.** Jedynie w ten sposób ochronić się można przed tragicznemi nieraz skutkami spożycia grzybów.

O ile po spożyciu grzybów występują objawy zatrucia, należy **bezzwłocznie zastosować zawsze pomoc lekarską,** starając się w międzyczasie doprowadzić chorego do wymiotów, celem oprożnienia żołądka. Na szczęście skutki spożycia trujących grzybów objawiają się przeważnie **już kilka godzin po spożyciu,** chociaż zdarzają się wypadki, że objawy występują dopiero po 8—20 godzinach i wtedy niestety w wielkiej części wypadków pomoc lekarska przychodzi za późno.

Co dzień niesie?

Odpust w parafji dąbrowskiej.

(n) Jak rokrocznie, tak i dnia 4 sierpnia w niedzielę odbył się w parafji dombrowskiej tradycyjny odpust, gromadząc liczne rzesze wiernych z całego miasta i okolicy. Dzielnica, położona w pobliżu kościoła, przybrała charakterystyczny wygląd. Porozstawiano kramiki z ciastkami, cukierkami i zabawkami, stoliki z loterją fantową, gdzie w trzęsący się pocinaj nym długim dzbanem zwinnie szczęście lub przegrana.

Niemiłosierny tłok, gwar rozmów, śmiech pomieszany z muzyką harmonijek, katarynek, tworzy nieopisany wprost harmider. Każdy z przechodniów dźwiga jakieś trofeum, wygrane w loterji, bądź też kupioną łalkę, grzechotkę, piszczałkę czy glinianą figurkę. Prawdziwy raj dla dzieciarni, która też używa na całego, wrzeszcząc i dokazując co nie miara.

Odpust przy pięknej słonecznej pogodzie udał się doskonale. Straganiki miały wyjątkowo powodzenie, to też miny handlarzy, wracających do domu, były bardzo zadowolone.

Do dnia 31 sierpnia wymiana 50 Rpf. bilonu niklowego.

(h) **Przypominamy, że z dniem 1 sierpnia br. 50 Rpf czysto niklowa monety zostały wycofane z obiegu i przestały być prawnym środkiem płatniczym.**

Z dniem tym nikt nie jest zobowiązany do przyjęcia tego bilonu.

Kasy banków państwowych i krajowych wymieniają aż do 31 sierpnia br. bilon ten na prawomocne środki płatnicze.

Obowiązek odstawy zboża.

(h) **Na podstawie rozporządzenia o zabezpieczeniu żywności z dnia 22 lipca 1937 r., każdy rolnik jest zobowiązany do odstawienia całkowitej produkcji zboża, jak żyto, pszenicę, orkisz, owies i jęczmień brewarny w stanie czystym, nie nadający się oraz wszelkie inne zboże, służące na paszę.**

Obowiązkowi temu nie podlegają ilości, przeznaczone wyłącznie na pożywienie w ramach dopuszczonych stawek oraz dla celów wysiewu. Również w miarę dopuszczonych stawek można wypłacać zbożem deputaty. **Żywienie zwierząt zbożem dopuszczone jest tylko w wypadku, kiedy zboże to nie nadaje się na pożywienie dla ludzi.** Każdy rolnik, który sprzedaje zboże, może to tylko czynić za pośrednictwem wyznaczonia odstawy, które wystawia handlarz zbożem lub młyn.

W powiecie bendzińskim do kupna zboża dopuszczone są następujące przedsiębiorstwa: 1) Rolnicza Centrala Towarowa, skład Bendzin; 2) Młyn „Imperial" w Bendzinie; 3) Młyn „Dalesman" w Sosnowitz; 4) Młyn „Kleiner" w Sosnowitz; 5) Hurtowy skład zboża i paszy Bracia Lengsfeld, Katowitz.

Wykroczenia przeciwko temu rozporządzeniu pociągną za sobą ostre kary.

Przedpłata podatku przemysłowego w powiecie bendzińskim.

(h) Z dniem 1 kwietnia br. w powiecie bendzińskim wprowadzono niemiecki podatek przemysłowy. Ze względu na to, że brak jeszcze wszystkich danych do podstawowego wymiaru podatku, Landrat powiatu bendzińskiego wzywa w celu usprawnienia życia gospodarczego wszystkie osoby podlegające opodatkowaniu do uiszczenia jeszcze w tym roku jako przedpłaty na ten podatek. W tym też celu poszczególne władze zwrócą się wkrótce do wszystkich podatników, celem omówienia warunków płatności.

Nie niszczyć wysokowartościowego materjału opałowego.

(h) Niezwykle ostra zima pociągnęła za sobą bardzo wielkie szkody w drzewostanie sadów owocowych. Wielka ilość wysokowartościowych drzew została zniszczona przez silne i długotrwałe mrozy. Jak na podstawie doświadczeń ustalony, drzewa tych drzew nadaje się doskonale do robót stolarskich. Dlatego szkoda używać tego wysokowartościowego drzewa na opał.

Przedewszystkiem orzech, wiśnia i grusza mają wielką wartość dla stolarzy i jest rzeczą oczywistą, iż wszystkich właścicieli zmarniętych drzew doskonały ten materjał odstąpić zainteresowanym stolarzom i handlarzom drzewa, tembardziej, że przy tej okazji otrzymuje się wyższą cenę, niż sprzedając to drzewo na opał.

Ważne dla piekarzy, kupców i rzeźników.

(h) W dzienniku Urzędowym Regierungspräsidenta Kattowitz z dnia 27 lipca 1940 r. nr. 25 ukazało się wyjątkowo ważne rozporządzenie policyjne, zawierające dokładne dane i przepisy, w jakim stanie znajdować się mają piekarnie i sklepy artykułów żywnościowych. Już w najbliższym czasie władze policyjne przeprowadzą gruntowne kontrole u przedsiębiorców. Nieprzestrzeganie przepisów tego rozporządzenia policyjnego pociągnie za sobą dotkliwe kary. Upieramy więc się przedsiębiorcom we własnym interesie zaopatrzyć się w egzemplarz tego Dziennika Urzędowego, aby przystosować swoje przedsiębiorstwo do tych przepisów. Niezna jomość przepisów nie chroni przed karą!

Bezczelny napad rabunkowy.

(h) Zuchwałego napadu rabunkowego dokonano w dniu 4 sierpnia br. w miejscowości Koszczyna, gmina Panki, w powiecie Blachownia. Trzech uzbrojonych i zamaskowanych bandytów wtargnęło do domostwa kupca Wreczyńskiego, żądając od niego wydania pieniędzy.

Gdy kupiec odmówił bezczelnemu żądaniu bandytów, ci strzelili oddał do niego 2 strzały, raniąc go śmiertelnie w szyję. Krewny kupca, który pospieszył z pomocą, został również dwoma strzałami ciężko zraniony. Bandyci zbiegli, zrabowawszy około 1,500 RM.

Władze śledcze morzy policja kryminalna w celu pomocnej natychmiast pościg za mordercami.

(h) **NOCNE DYŻURY APTEK W BENDZINIE.** Nocne oraz świąteczne dyżury aptek w Bendzinie odbywają się w następującym porządku: 1) apteka Banasiaka, Kattowitzerstrasse; 2) apteka Schanz, Alte Hauptstrasse; 3) apteka Kaisa, Alte Hauptstrasse; 4) apteka Krausego, Alte Hauptstrasse; 5) apteka Machalskiego, Hauptplatz. Każdorazowy dyżur trwa od godziny 8 rano w sobotę wtedy z przeniesieniem się w następnym porządku. W bieżącym tygodniu do soboty, dnia 10 b. m. władzy dyżur pełni apteka Banasiaka.

Naczelny redaktor Leopold Reischer. Redaktor odpow.: Bruno Hamann. Redakcja: Kattowitz, Schließfach nr. 298-32. Administracja: Bruno Kubiow, Sosnowitz, Hauptstrasse 18, tel. 612.24. Oddziały: Bendzin, Hallenstrasse 3. Dąbrowa, Hauptstrasse 3. Zawiercie, Adolf-Hitlerstrasse 3.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE

Ogłoszenie

dot. zameldowania stowarzyszeń.

Istniejące na terenie okręgów prezydjalnych Kattowitz i Sosnowitz, obejmujące miasta Kattowitz, Königshütte i Sosnowitz, powiat Kattowitz, oraz gminy Bendzin, Dombrowa-Górnicza, Czeladz, Niwka, Zagórze (za wyjątkiem miejscowości Golonóg i Zombkowitz) oraz Strzemieszyce stowarzyszenia zobowiązane są natychmiast do pisemnego zameldowania o odnośnego Polizeiprasidium wzgl. Polizei-Amt. Obowiązkowi zameldowania podlegają:

a) stowarzyszenia niemieckie, o ile słuszy wniosek na dalszą działalność stowarzyszenia,

b) stowarzyszenia skierowane obecnie przez zarządców komisarycznych,

c) wszystkie byłe polskie stowarzyszenia, o ile dotychczas nie zostały jeszcze rozwiązane.

Zameldowanie musi zawierać:

1) podanie nazwy stowarzyszenia,
2) cel stowarzyszenia,
3) rodzaj i miejsce działalności
4) nazwiska zarządu
5) ilość członków
6) przynależność do jakiegoś związku Rzeszy (Reichsverband).

Obowiązkowi temu podlegają również wszystkie związki badawcy pisma św. oraz sekty z dokładnem podaniem personaliu zarządu oraz ich funkcje. Zameldowanie stowarzyszeń sportowych, które aż do dnia 31 lipca 1940 r. zarejestrowane były w Berlinie-Sfuhrung nie jest konieczne. Zaniechanie zameldowania pociągnie za sobą karę.

Kattowitz, dnia 5 sierpnia 1940 r.

Der Polizeipräsident
des ostoberschlesischen
Industriegebietes
I. V. **Weber**

302

SPRZEDAM zagraniczne pianino firmy Growne. Sosnowitz, Oderstr 35b/13, godz. 14—17. 299

ODKUPIĘ OKAZYJNIE SKLEP spożywczy z przyległem w Sosnowcu. Wiadomości: Kublow, Sosnowitz, Hauptstr. 18, pod „Palme".